

# Polska-Ukraina

Wzajemne wizerunki

Joanna Konieczna-Sałamatin  
Joanna.Konieczna@is.uw.edu.pl



INSTYTUT  
SOCJOLOGII

- Kilka słów wprowadzenia – informacja o źródłach danych
- Polska i Polacy w oczach Ukraińców
  - Kontakty Ukraińców z Polakami i ich dynamika
  - Polska z punktu widzenia kultury, gospodarki, polityki (stosunków międzypaństwowych)
  - Obraz stosunków z Polską na tle stosunków z Unią Europejską
  - Obraz Polaków i jego zmiany
- Ukraina i Ukraińcy w oczach Polaków
  - Kontakty polsko-ukraińskie
  - Główne czynniki kształtujące obraz Ukrainy w oczach Polaków
  - Rola imigrantów z Ukrainy i pomarańczowej rewolucji
- Podsumowanie i dyskusja

## UKRAINA

Wrzesień i październik 2010 r. Próba 2000 respondentów, reprezentatywna dla dorosłych mieszkańców Ukrainy

Podobne badanie przeprowadzono w końcu 2000 r. również na reprezentatywnej próbie, liczącej 1200 respondentów

### **Realizacja w terenie:**

2010 - Kijowski Międzynarodowy Instytut Socjologii

2000 – SOCIS

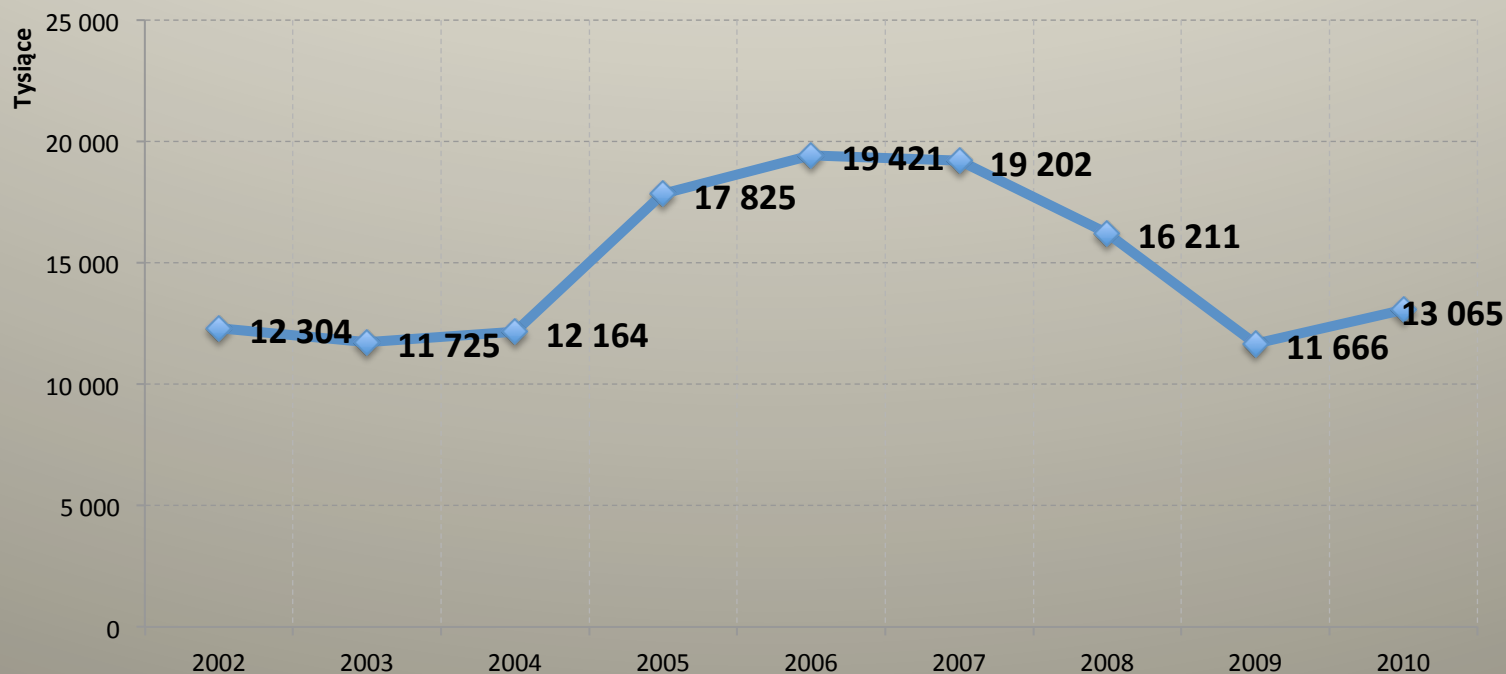
## POLSKA

Listopad 2000 r. – badanie zrealizowane przez Pracownię Badań Społecznych, próba 1000 osób dla Instytutu Spraw Publicznych.

Późniejsze dane – CBOS. Dane zaczerpnięte ze strony [www.cbos.pl](http://www.cbos.pl)

# Kontakty Ukraińców z Polakami

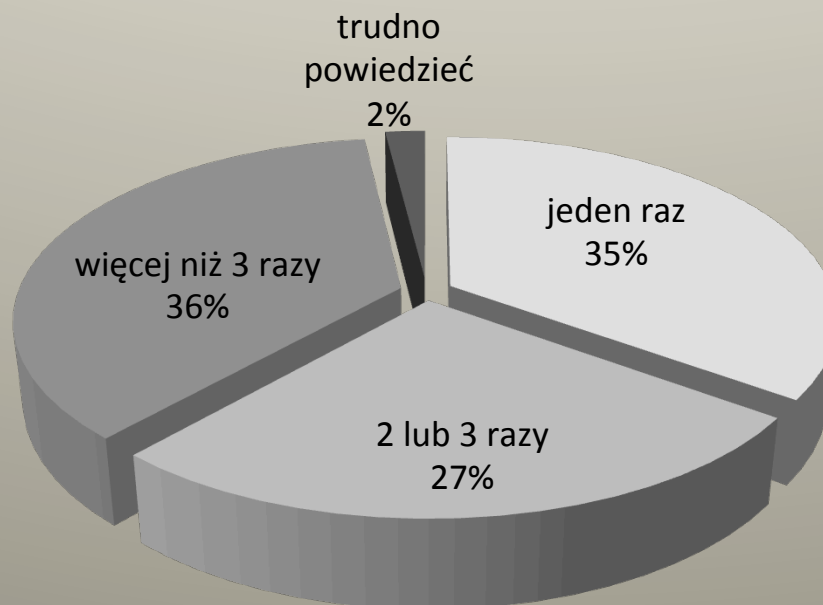
Na treść i ładunek emocjonalny obrazu Polski i Polaków w oczach Ukraińców wpływa m.in. intensywność i rodzaj kontaktów między przedstawicielami obu narodów. Pewną informację o tym niesie **liczba przekroczeń granicy polsko-ukraińskiej**.



# Kontakty Ukraińców z Polakami

W końcu 2010 roku co dziesiąty badany mieszkaniec Ukrainy był w Polsce po 1991 roku. Dziesięć lat wcześniej ten odsetek był większy i wynosił 15%.

**Liczba wizyt w Polsce po 1991** (wśród tych, którzy byli w Polsce)



# Kontakty Ukraińców z Polską

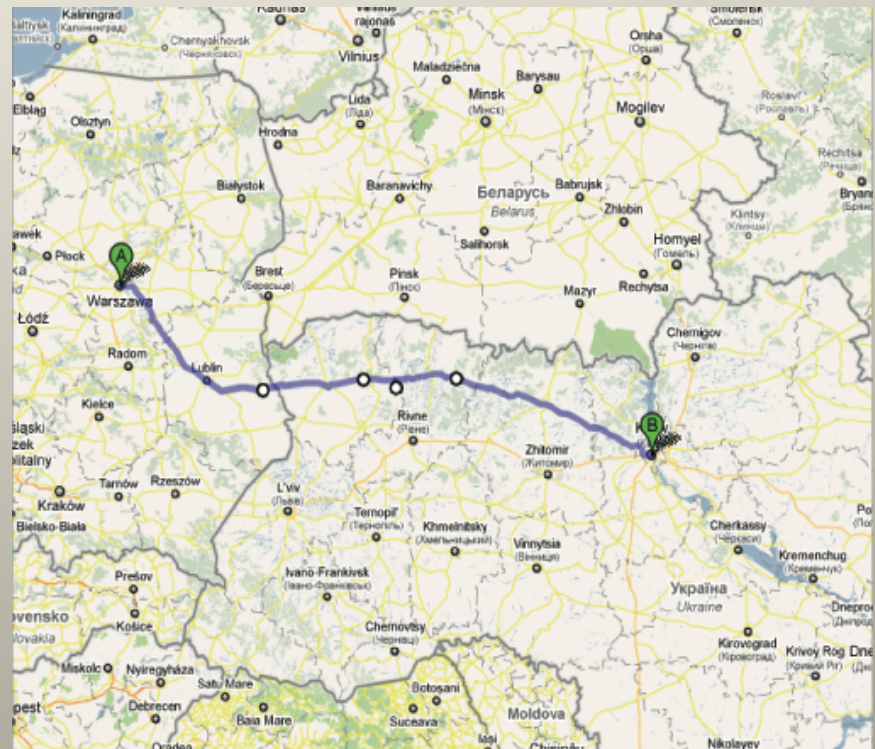
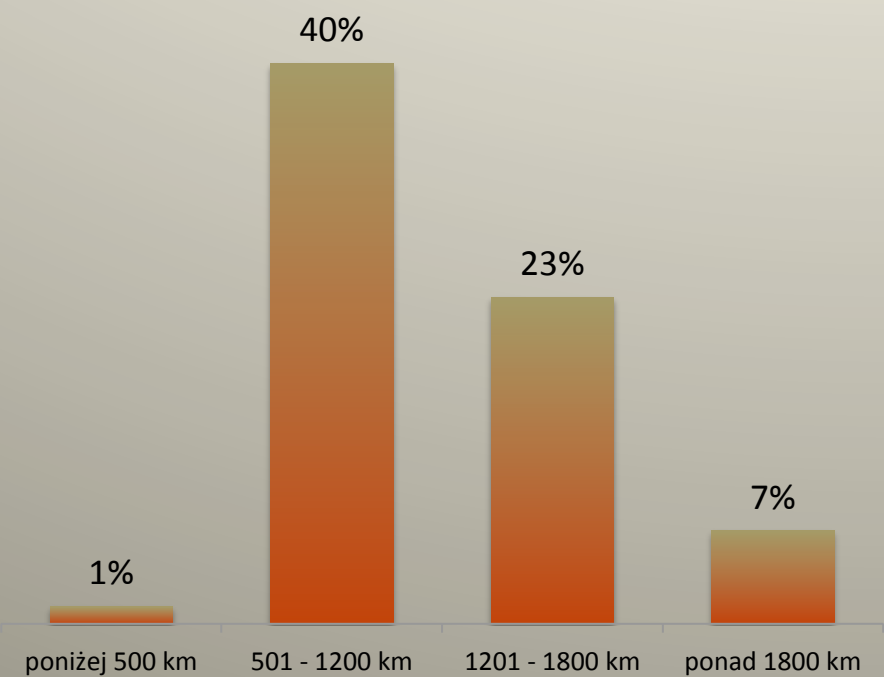
2000

|                                              | Kontakty przez media<br>Kontakty bezpośrednie | Nie mieli kontaktów<br>z informacjami<br>o Polsce | Mieli kontakty<br>z informacjami<br>o Polsce |
|----------------------------------------------|-----------------------------------------------|---------------------------------------------------|----------------------------------------------|
| Nie mają bezpośrednich kontaktów<br>z Polską |                                               | 27%                                               | 45%                                          |
| Mają bezpośrednie kontakty<br>z Polską       |                                               | 4%                                                | 24%                                          |

2010

|                                              | Kontakty przez media<br>Kontakty bezpośrednie | Nie mieli kontaktów<br>z informacjami<br>o Polsce | Mieli kontakty<br>z informacjami<br>o Polsce |
|----------------------------------------------|-----------------------------------------------|---------------------------------------------------|----------------------------------------------|
| Nie mają bezpośrednich kontaktów<br>z Polską |                                               | 39%                                               | 40%                                          |
| Mają bezpośrednie kontakty<br>z Polską       |                                               | 5%                                                | 16%                                          |

# Polska - bliska czy daleka?



Najkrótsza trasa Kijów-Warszawa (797 km)

# Polska - bliska czy daleka?

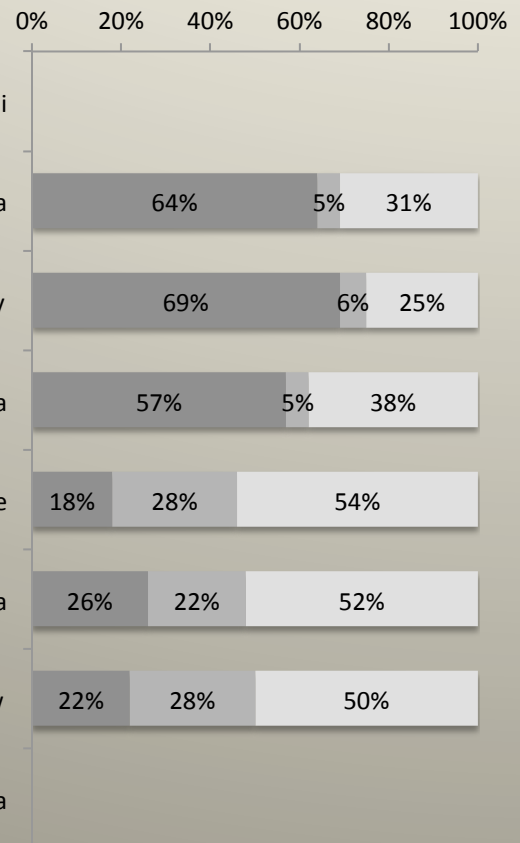
- **Kraj przyjazny**, podobny do Ukrainy, bratni, przyjazny naród, mili sympatyzujący Ukrainie ludzie (skojarzenia ze znakiem pozytywnym) – **26%**
- Skojarzenia neutralne, geograficzne – **23%**
- **Polska jako symbol sukcesu** gospodarczego i lepszego niż na Ukrainie życia (*Kraj, który podniósł swoją gospodarkę, nawiązał dobre stosunki z Zachodem i stał się europejski; Przykład tego, jak może się rozwijać kraj postsocjalistyczny*) – **19%**
- **Kraj europejski**, członek Unii Europejskiej (*zazdroszczę, że udało im się wstąpić do UE i zbudować swoje życie*) – **9%**
- Katastrofa smoleńska – **5%**
- Historia (często skojarzenia negatywne w stosunku do Polski, ale nie tylko. Często wymieniano po prostu postaci historyczne) – **4%**
- Skojarzenia z kulturą i sztuką – **3%**
- Wspólna organizacja Euro 2012 – **3%**
- Negatywne skojarzenia (dotyczące zarówno relacji międzyludzkich, jak i międzypaństwowych) – **3%**



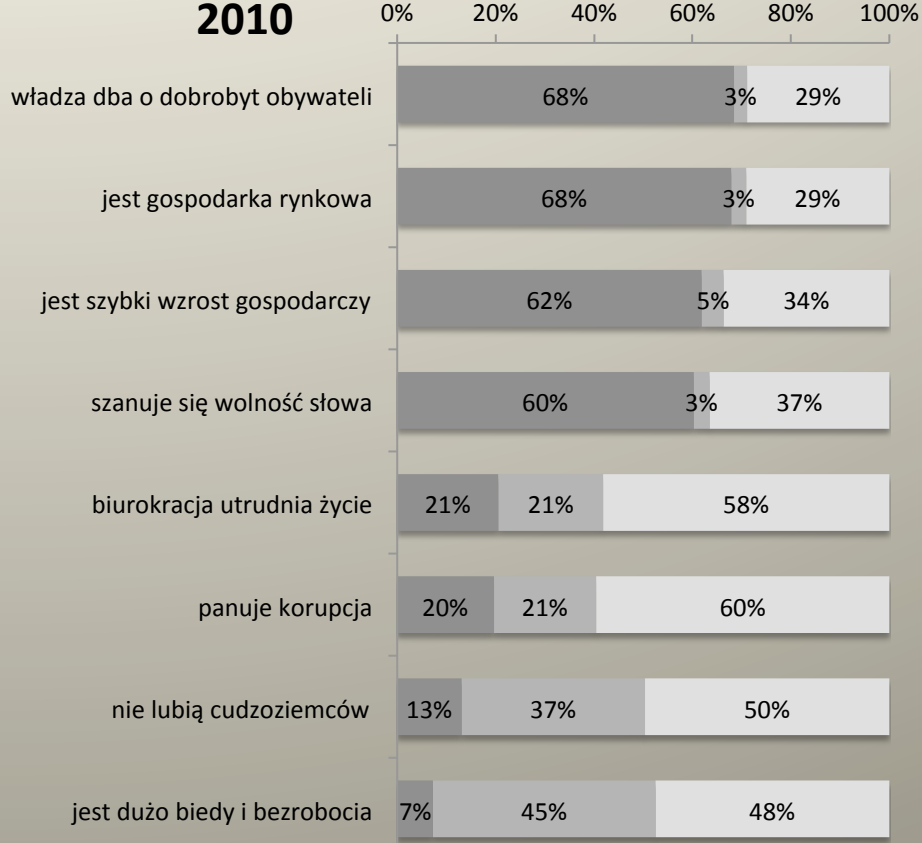
# Obraz Polski jako państwa



2000

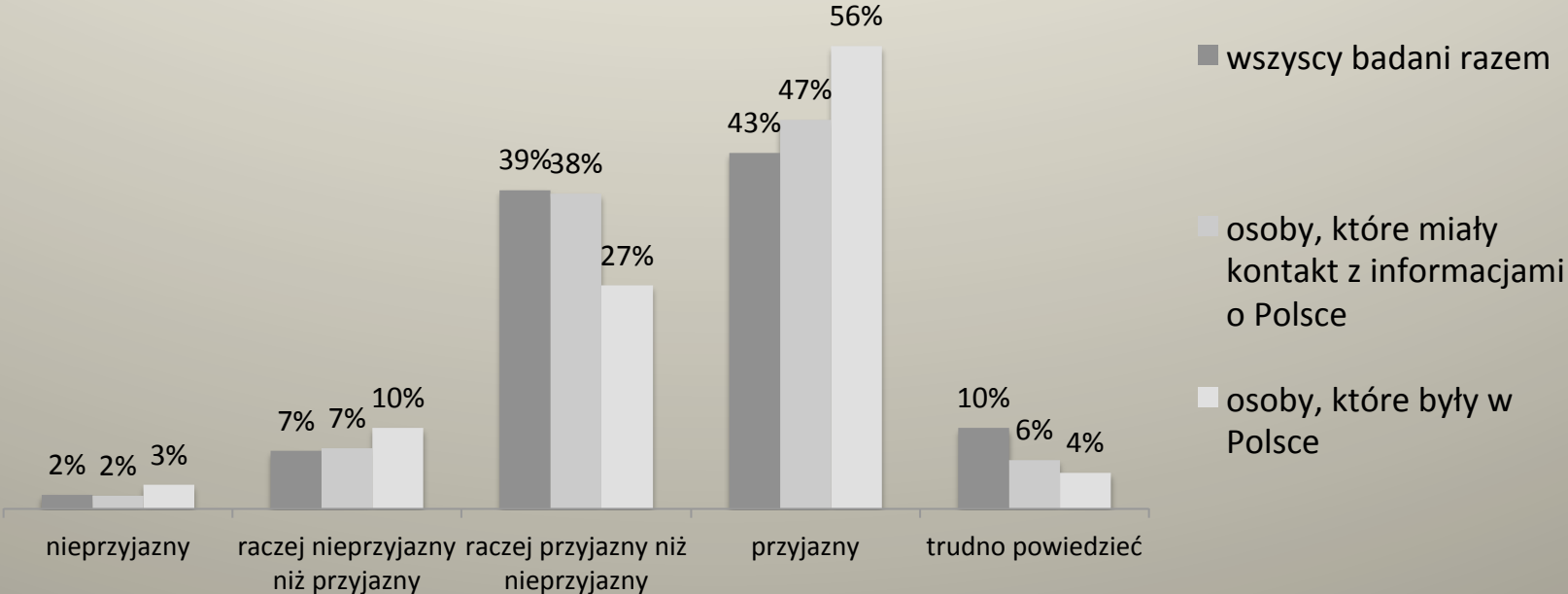


2010



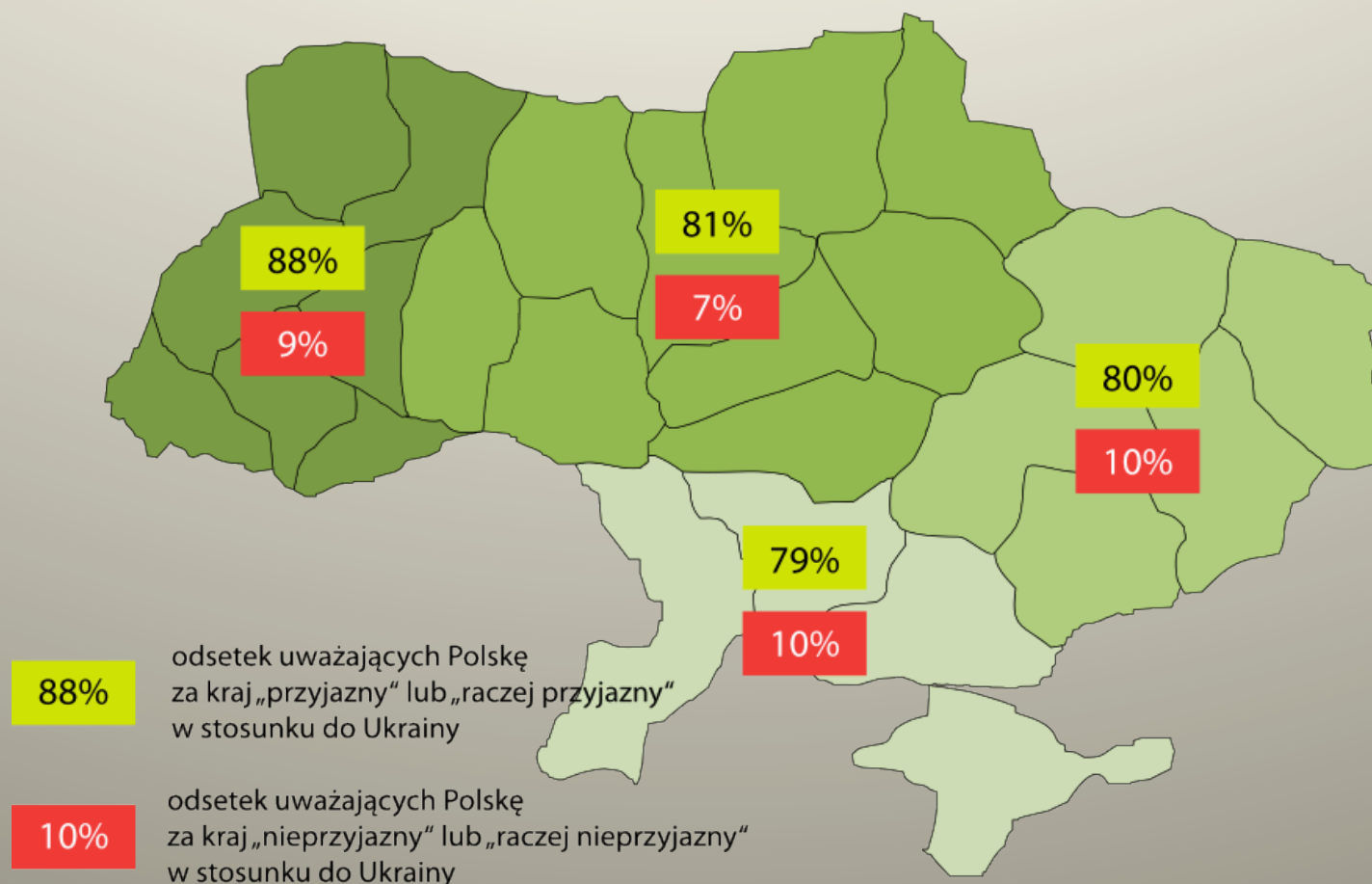
■ zgadzam się   ■ nie zgadzam się   ■ nie wiem

# Polska przyjazna, czy nieprzyjazna?



Dane: Instytut Spraw Publicznych 2010

# Polska przyjazna, czy nieprzyjazna?

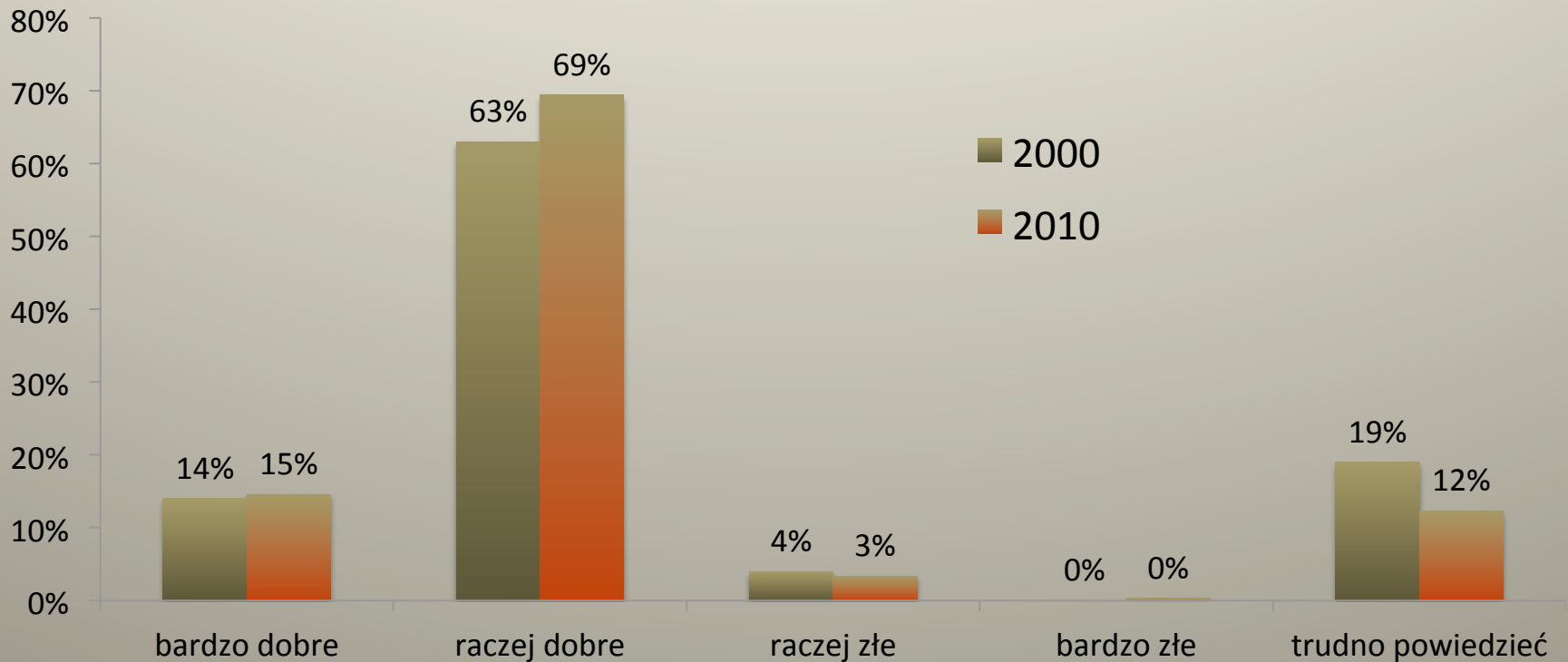


# stosunki ukraińsko-polskie

## ogólna ocena



INSTYTUT  
SOCJOLOGII

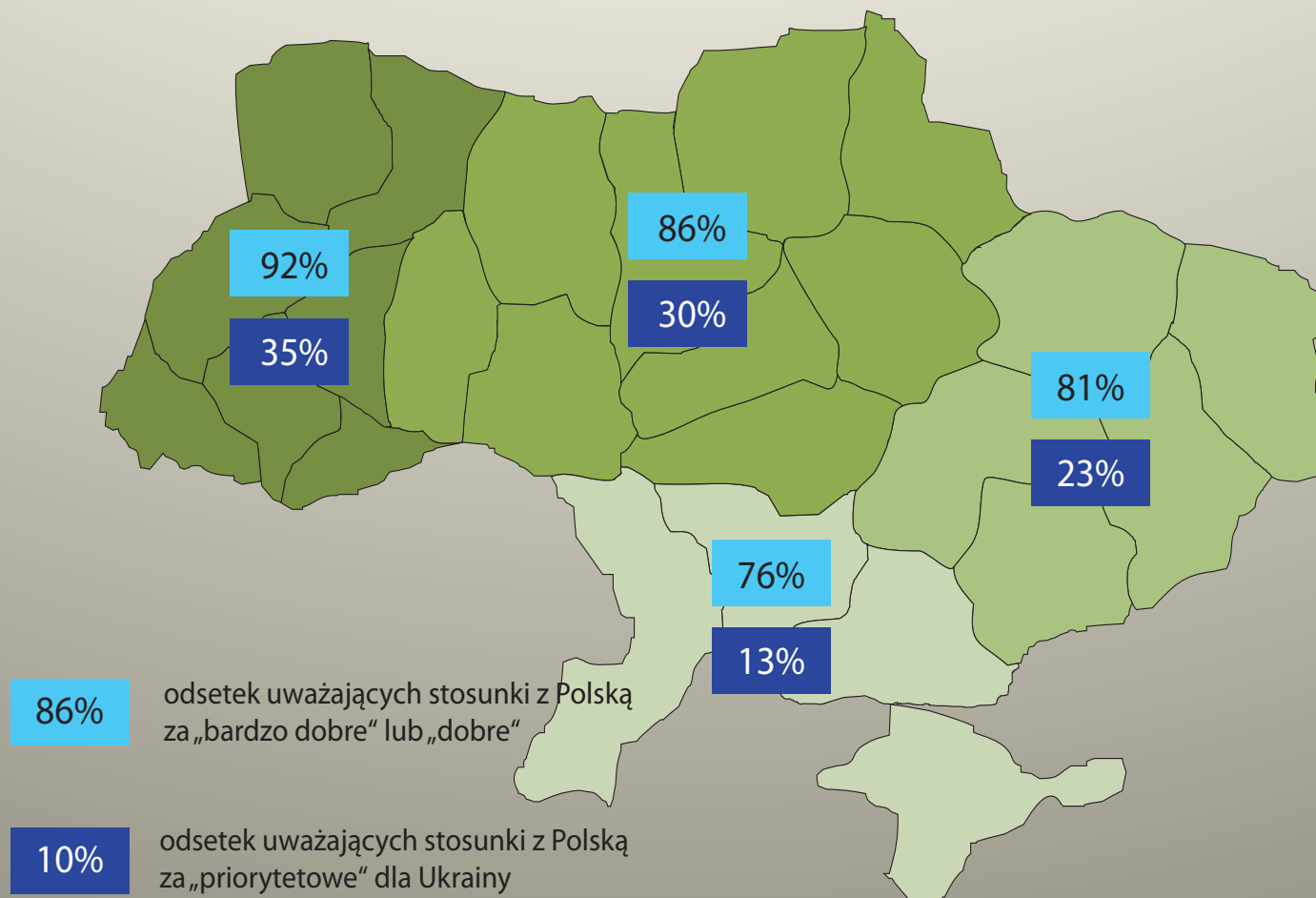


Dane: Instytut Spraw Publicznych

# stosunki ukraińsko-polskie regionalna specyfika



INSTYTUT  
SOCJOLOGII



Dane: Instytut Spraw Publicznych 2010

## Znaczenie stosunków z Polską

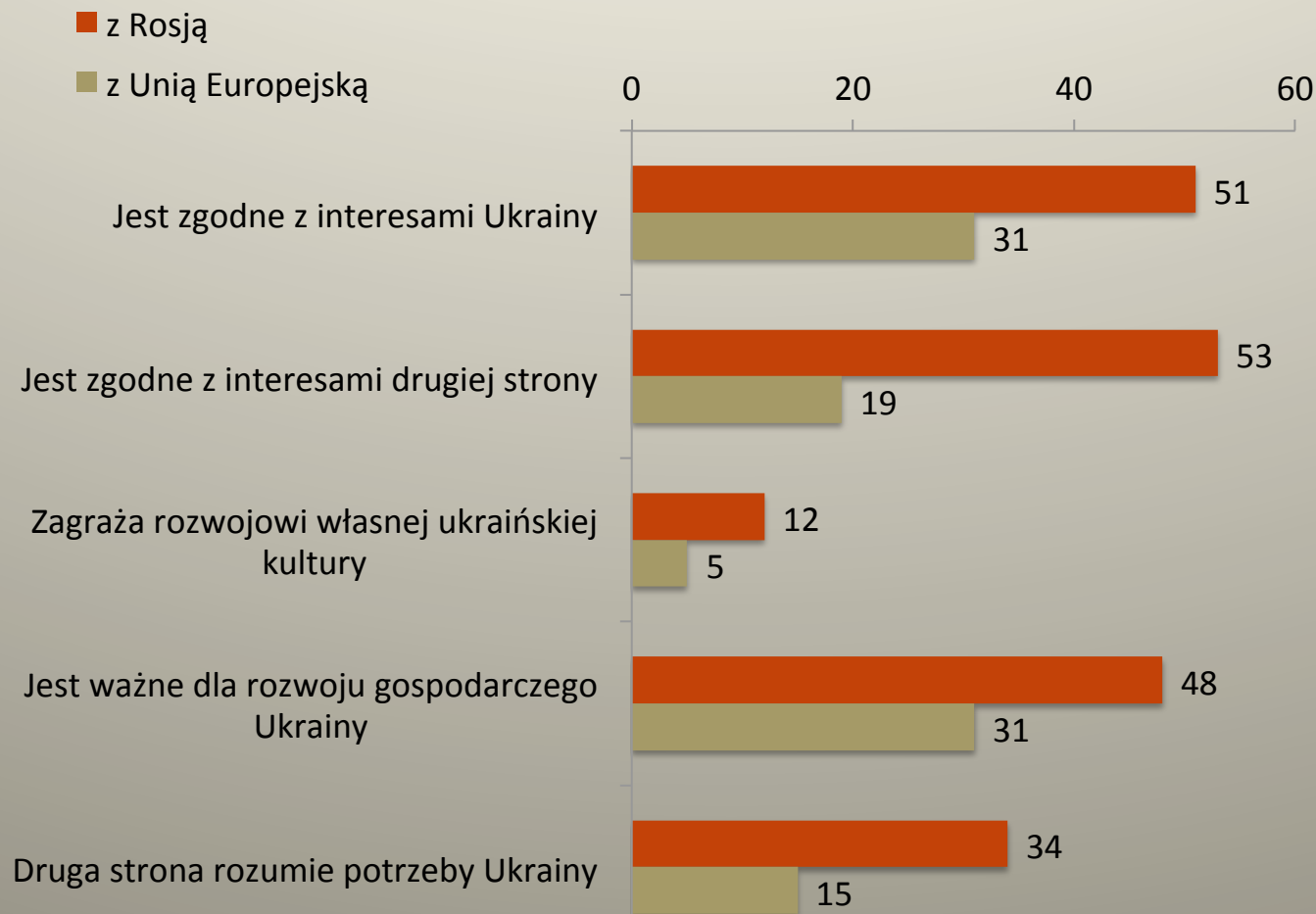


| Czy Polska pomaga czy przeszkadza                               | pomaga | nie pomaga<br>i nie<br>przeszkadza | przeszkadza | trudno<br>powiedzieć |
|-----------------------------------------------------------------|--------|------------------------------------|-------------|----------------------|
| Nawiązać ściślejszą współpracę między Ukrainą a Unią Europejską | 40     | 40                                 | 2           | 18                   |
| Nawiązać ściślejszą współpracę między Ukrainą a Rosją           | 12     | 55                                 | 11          | 22                   |
| Nawiązać ściślejszą współpracę między Ukrainą a USA             | 17     | 53                                 | 4           | 26                   |

# Orientacje geopolityczne Ukraińców



opinie o zbliżeniu Ukrainy z Rosją i Unią Europejską

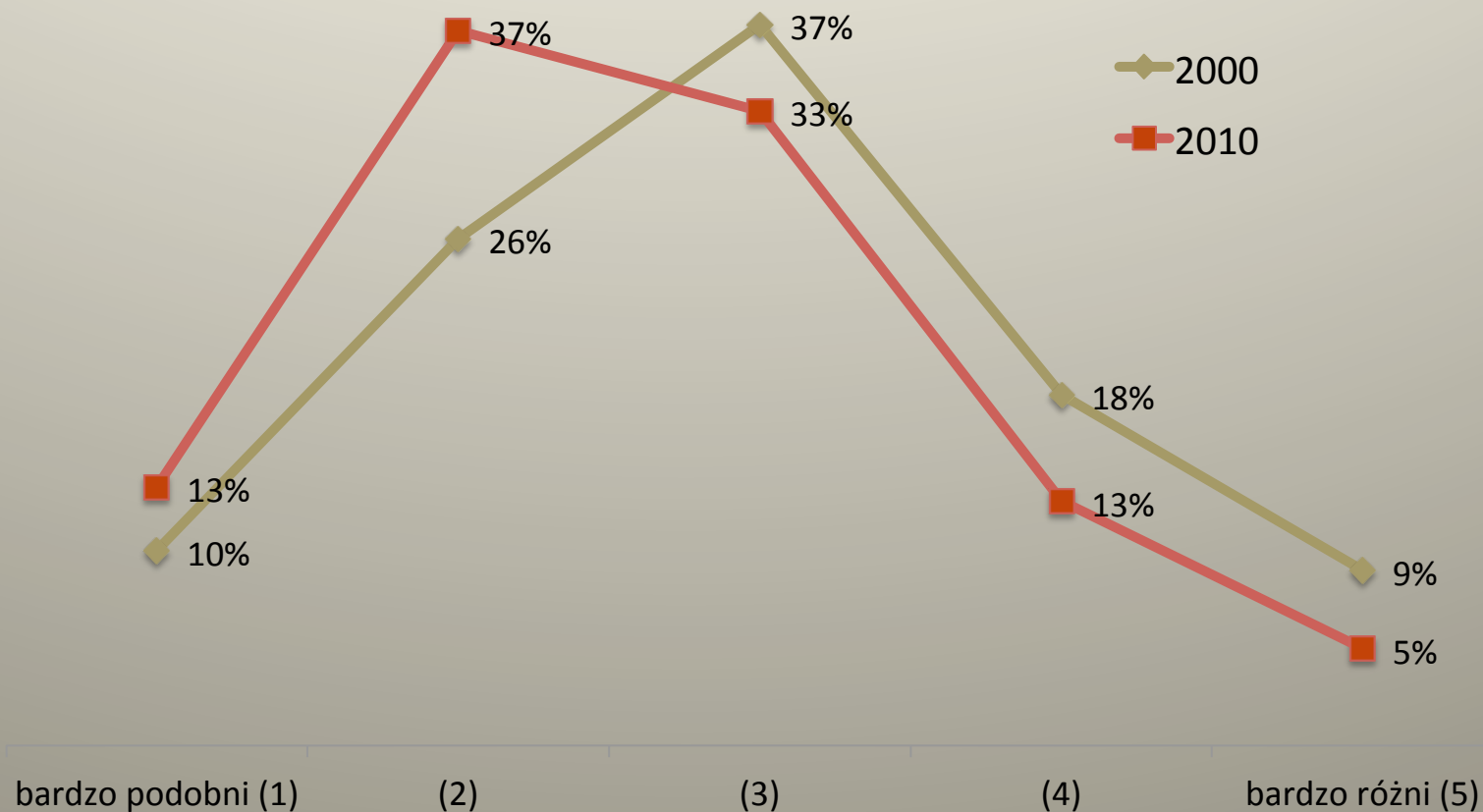


# stosunek do Polaków

## podobieństwo Polaków i Ukraińców



INSTYTUT  
SOCJOLOGII



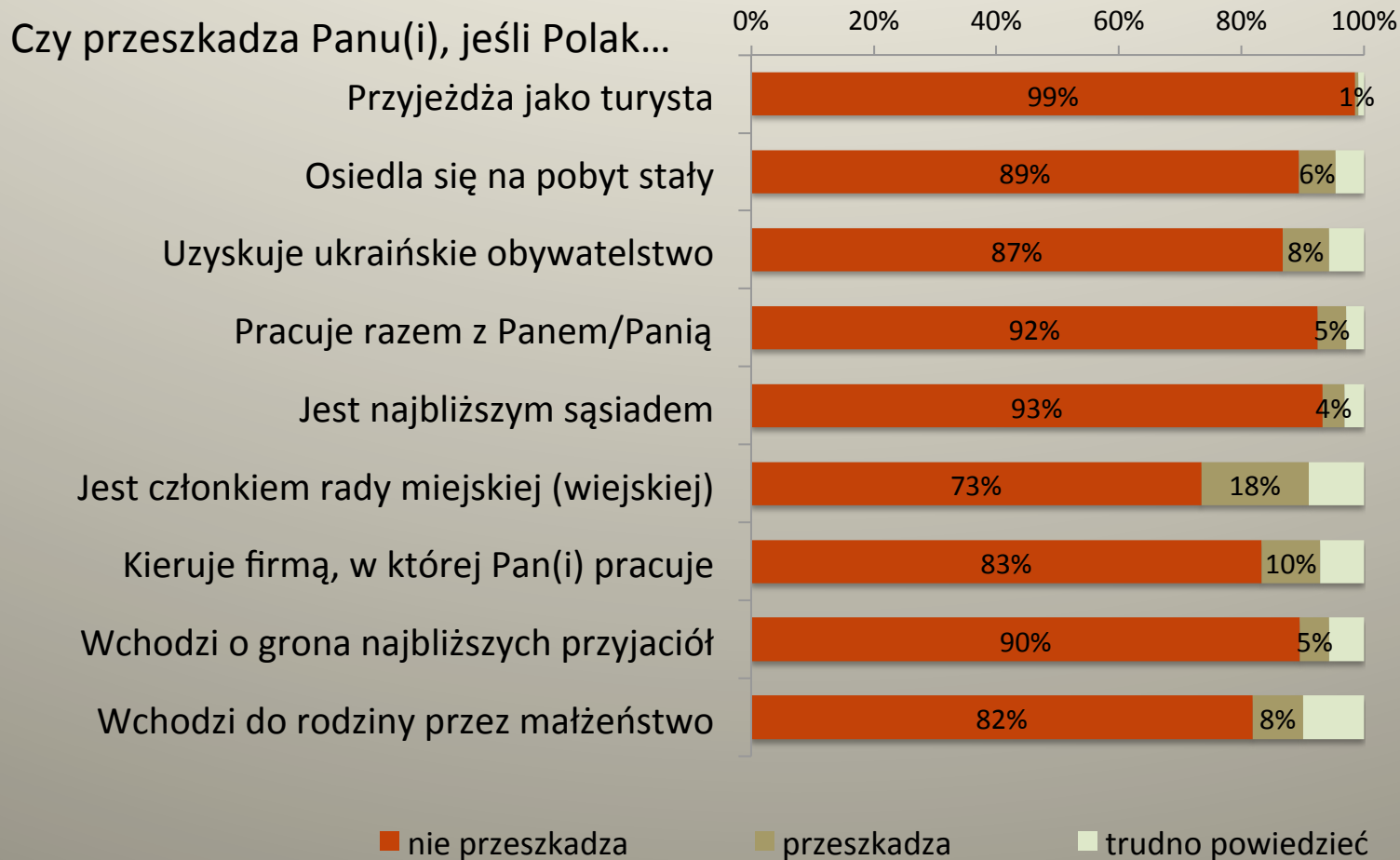


# stosunek do Polaków

## dystans społeczny



INSTYTUT  
SOCJOLOGII

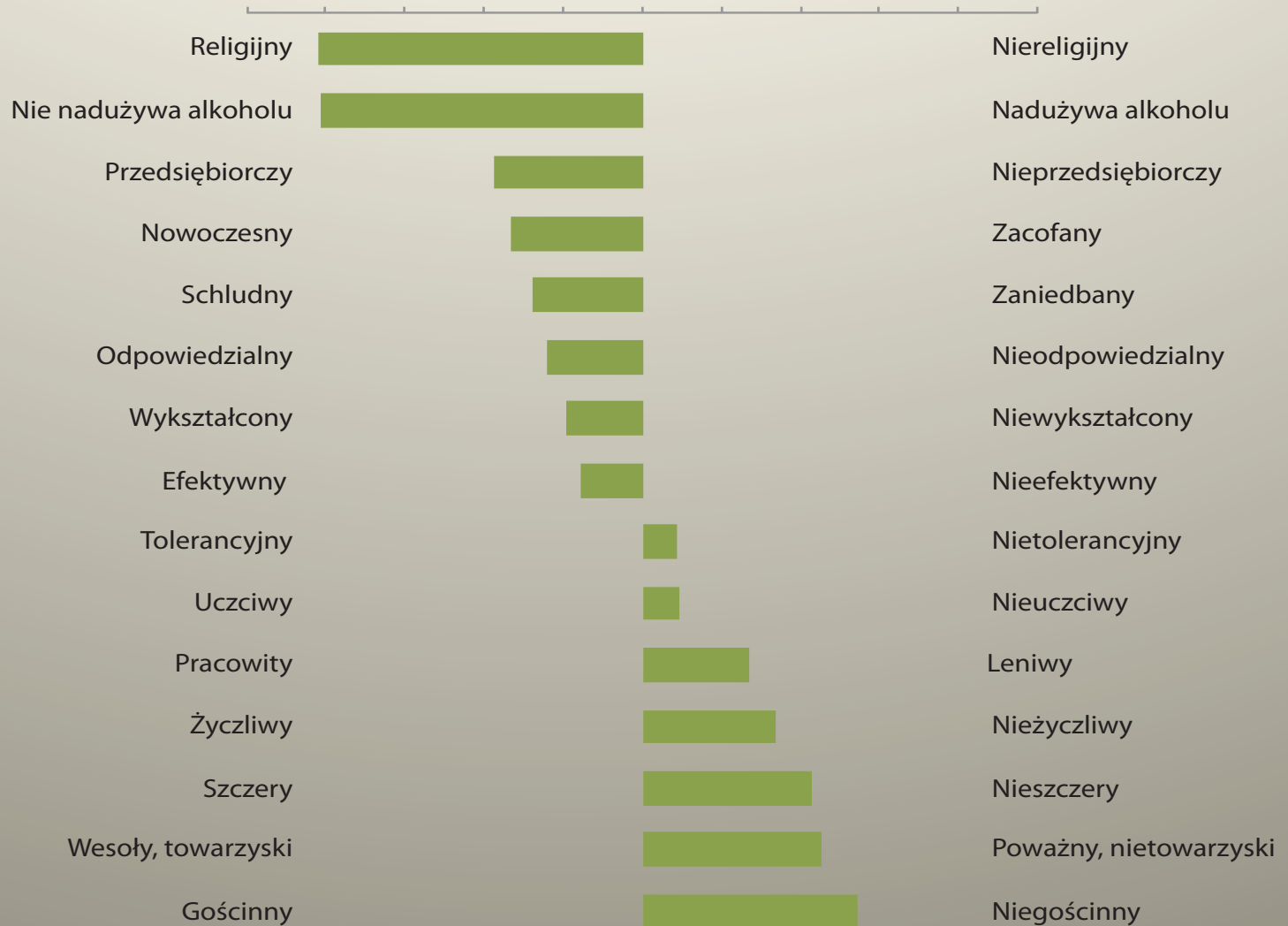


# stosunek do Polaków

## porównanie Polaków i Ukraińców



INSTYTUT  
SOCJOLOGII



# Podsumowanie obrazu Polski na Ukrainie



- Ogólny obraz Polski i Polaków w oczach Ukraińców jest raczej pozytywny i można w nim znaleźć bardzo wiele z tych elementów, które Polacy chcieliby tam widzieć. Jednak niepokoi brak istotnych zmian od 2000 r.
- Odpowiedzialność za ograniczanie intensywności kontaktów polsko-ukraińskich spada w dużej mierze na politykę wizową, ale ma znaczenie też też ukraiński brak zainteresowania tym, co wykracza poza lokalność, sprawy wewnętrzne.
- 19% dorosłych Ukraińców ma ważny paszport. To poważne ograniczenie potencjału kontaktów z Polską.

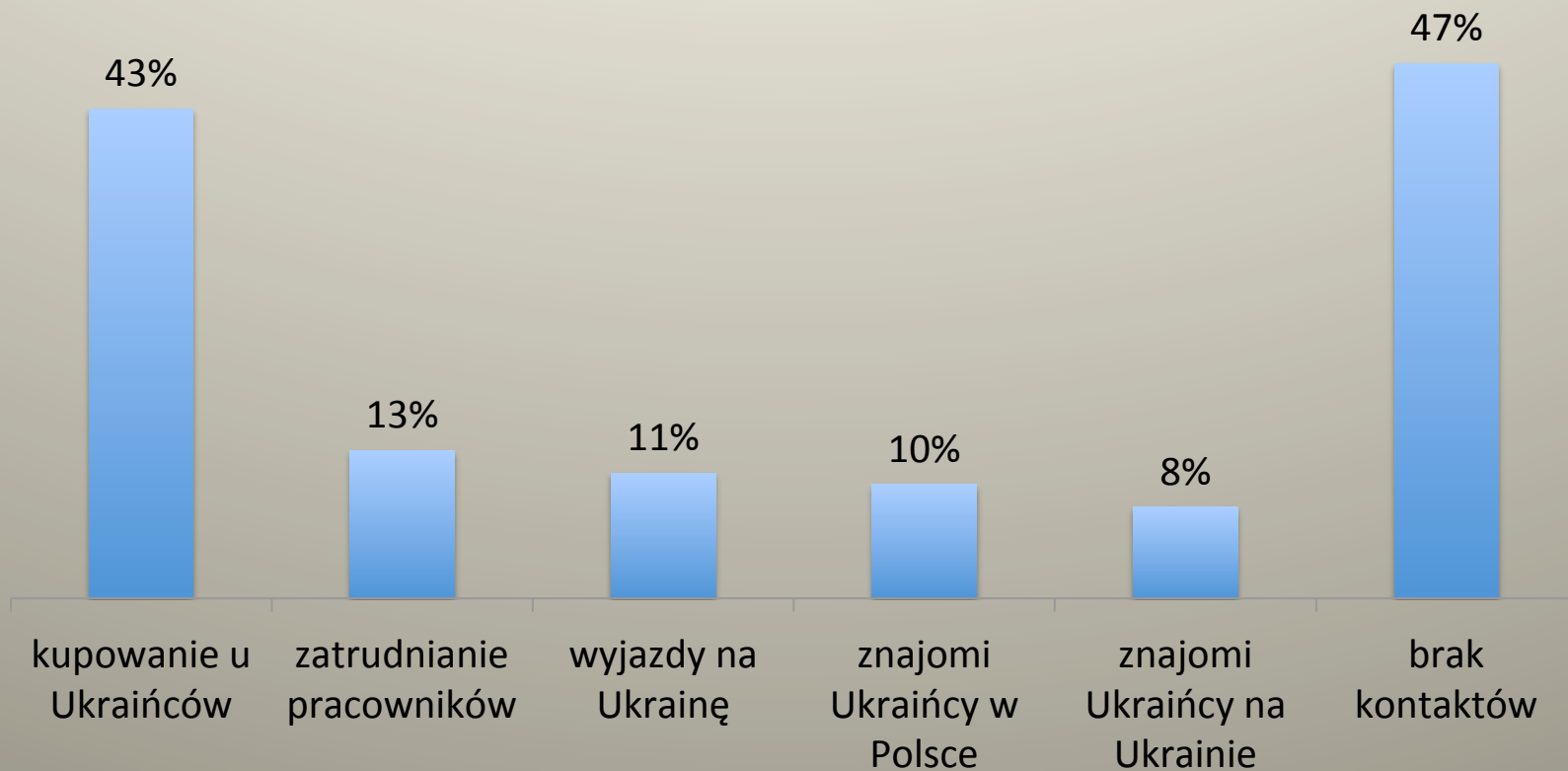
# Obraz Ukrainy w Polsce

Najczęstsze skojarzenia Polaków z Ukrainą w 2000 r.

| Grupa skojarzeń                                             | Wybrane skojarzenia szczegółowe                                                                                                                                                                                                               |
|-------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Skojarzenia związane z historią (39% ogółu badanych)        | II wojna światowa, UPA (20%), ZSRR, Stalin, komunizm (5%), kozacy, powstanie Chmielnickiego (5%), dawne ziemie polskie (3%), inne (3%)                                                                                                        |
| Skojarzenia dotyczące charakteru narodowego Ukraińców (36%) | nietolerancyjni, zawzięci, bezwzględni (12%), kultura, folklor, tradycja (6%), alkohol, wódka (5%), gościnność, przyjaźń, życzliwość (3%), wrodzy w stosunku do Polaków (2%), niegospodarność (1%), pracowitość (1%), wolność (1%), inne (5%) |
| Bieda, zacofanie (29%)                                      | ubóstwo (15%), zaniedbanie (5%), niegospodarność (4%), niska kultura i cywilizacja (2%), zacofany kraj (2%), brud (1%)                                                                                                                        |
| Skojarzenia geograficzne (28%)                              | bogactwa naturalne (8%), wschodni sąsiad, wschodnia granica (8%), Rosja (4%), Lwów, Kijów (2%), duży kraj (2%), inne (4%)                                                                                                                     |
| Przestępczość (18%)                                         | mafia (7%), przemytnicy (5%), złodzieje (3%), korupcja (2%), przemoc (1%)                                                                                                                                                                     |
| Handel (10%)                                                | handel (8%), bazyry (2%)                                                                                                                                                                                                                      |

Dane: Instytut Spraw Publicznych

# Kontakty polsko-ukraińskie w 2000 r.

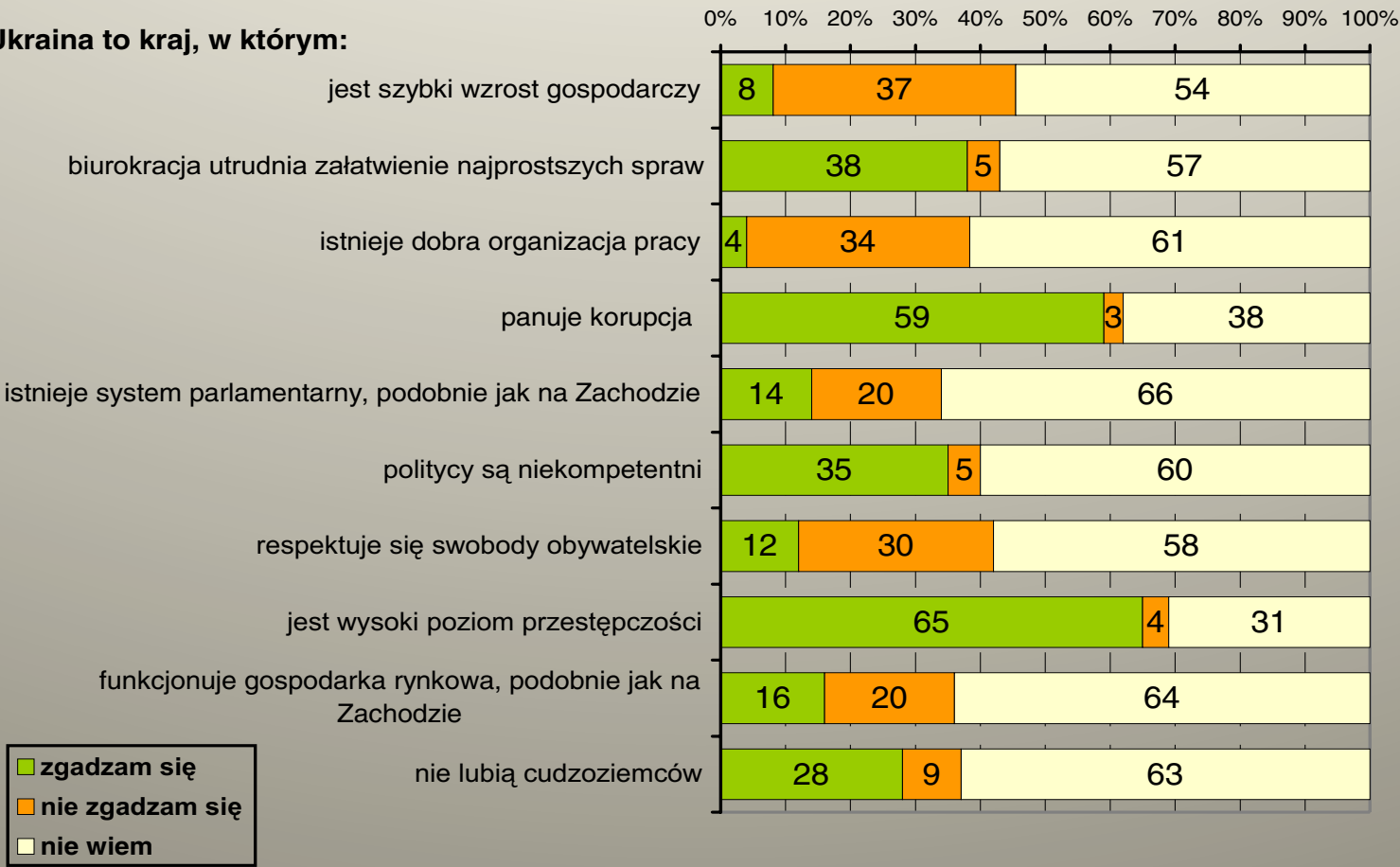




# Obraz Ukrainy w Polsce

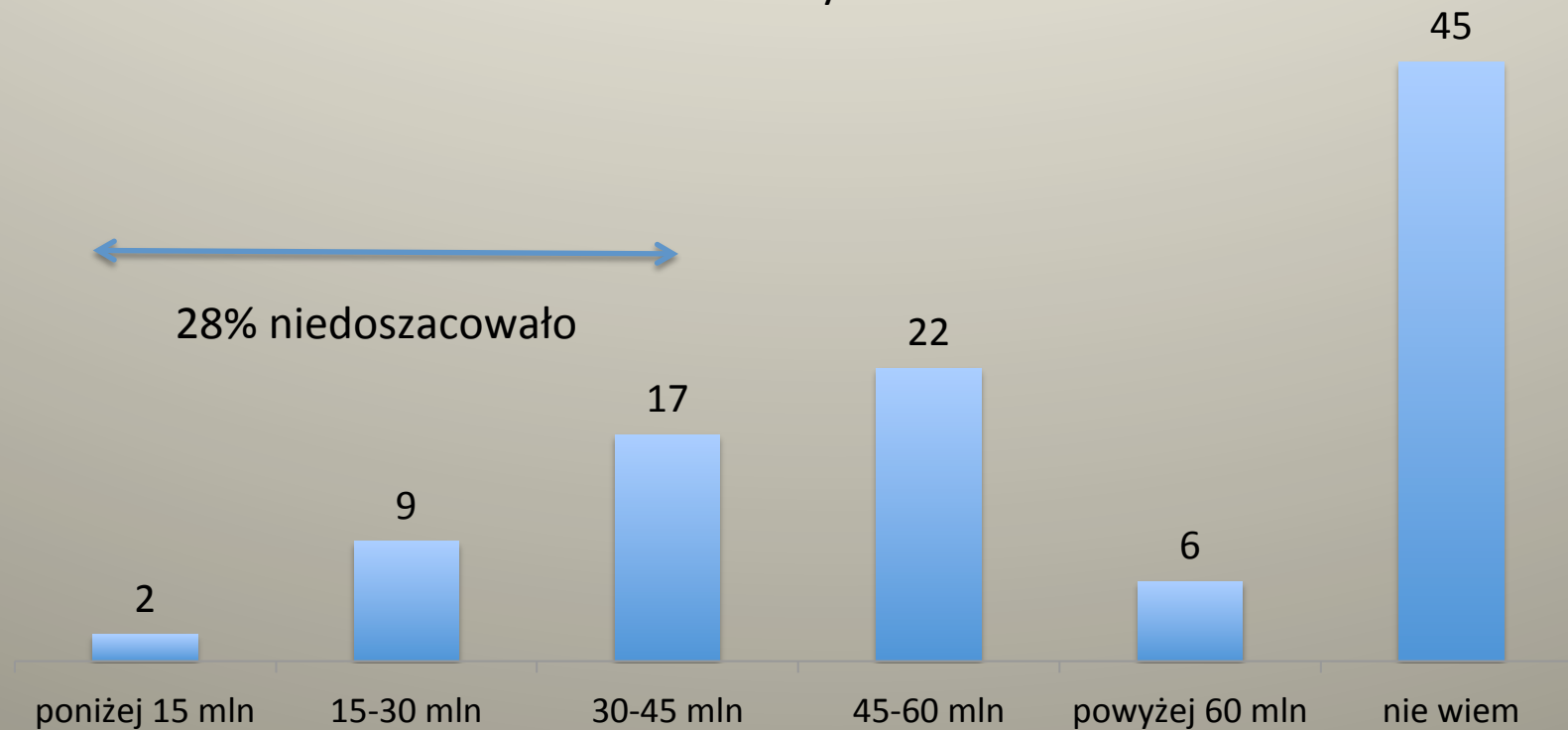
## Obraz Ukrainy jako państwa w 2000 r.

Ukraina to kraj, w którym:

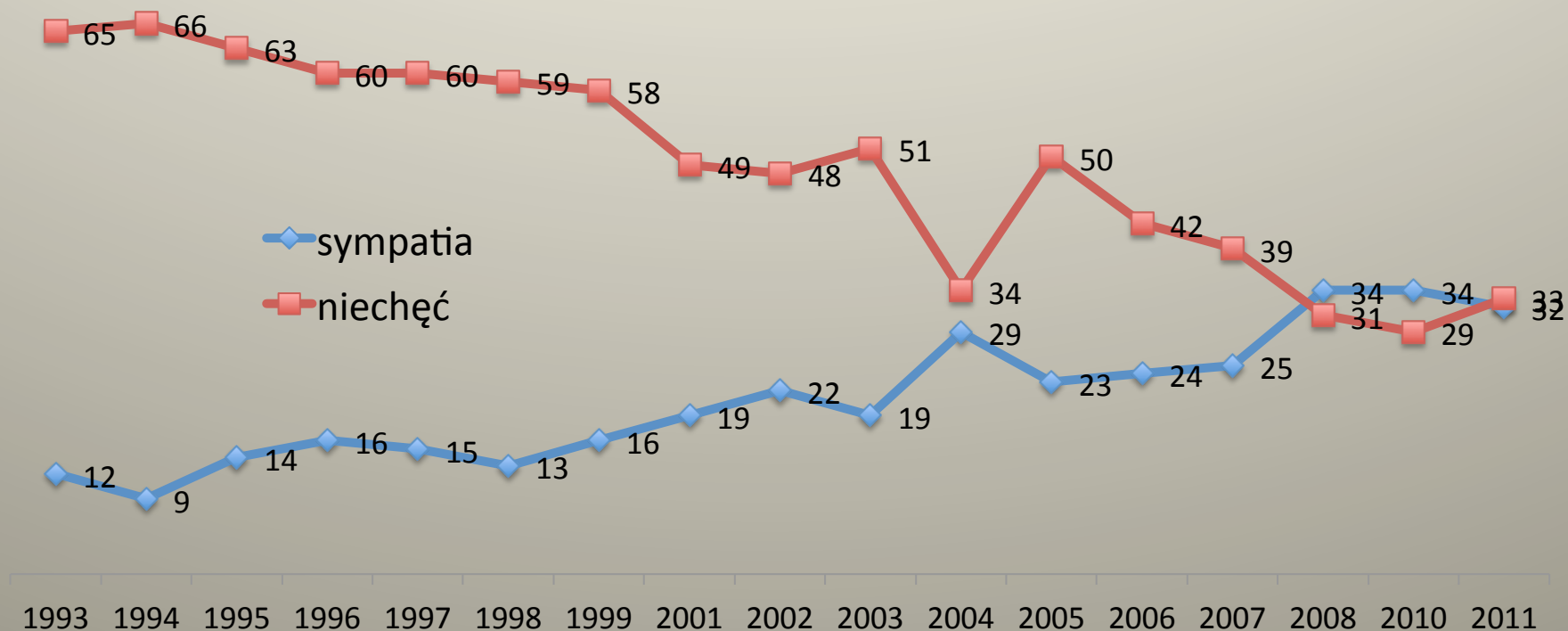


# Znaczenie Ukrainy

Szacowana w 2000 r. liczba ludności Ukrainy



# Zmiany sympatii i niechęci Polaków do Ukraińców



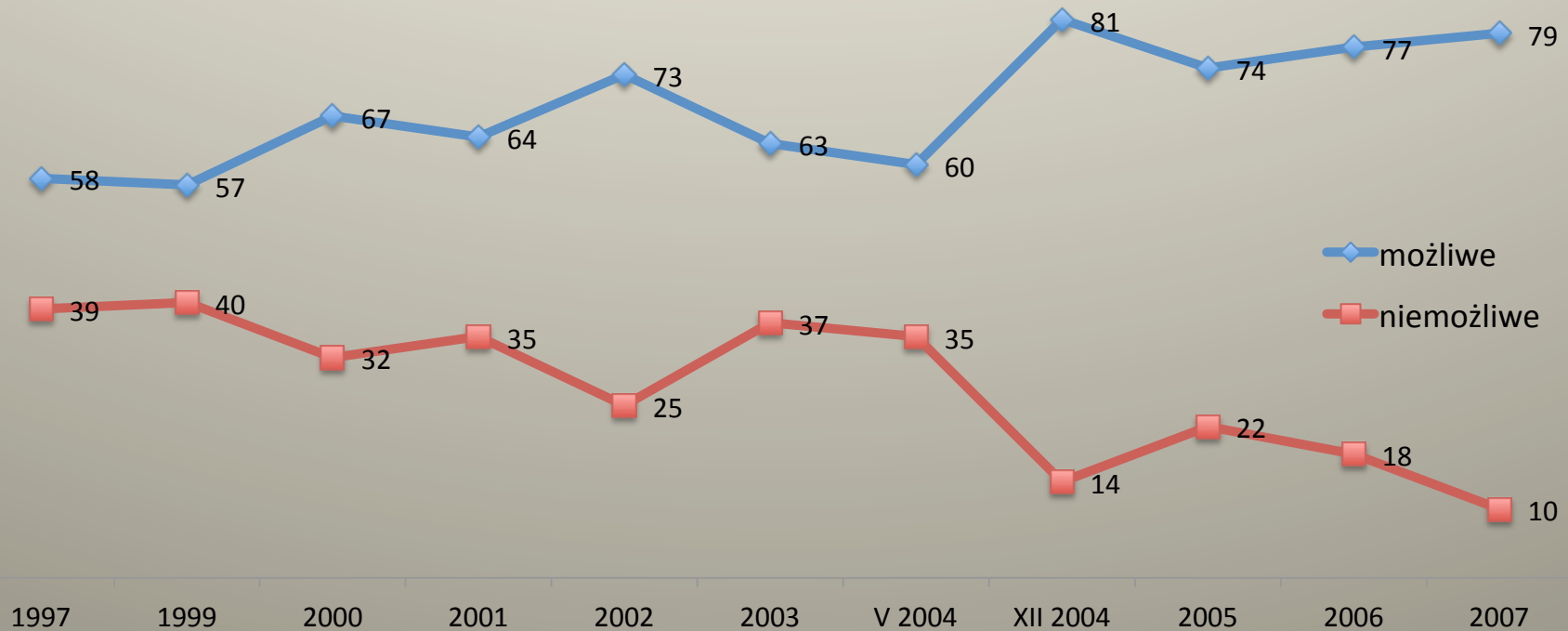


# OBRAZ UKRAINY I UKRAIŃCÓW W POLSCE

## Opinie o możliwości pojednania między Polakami a Ukraińcami

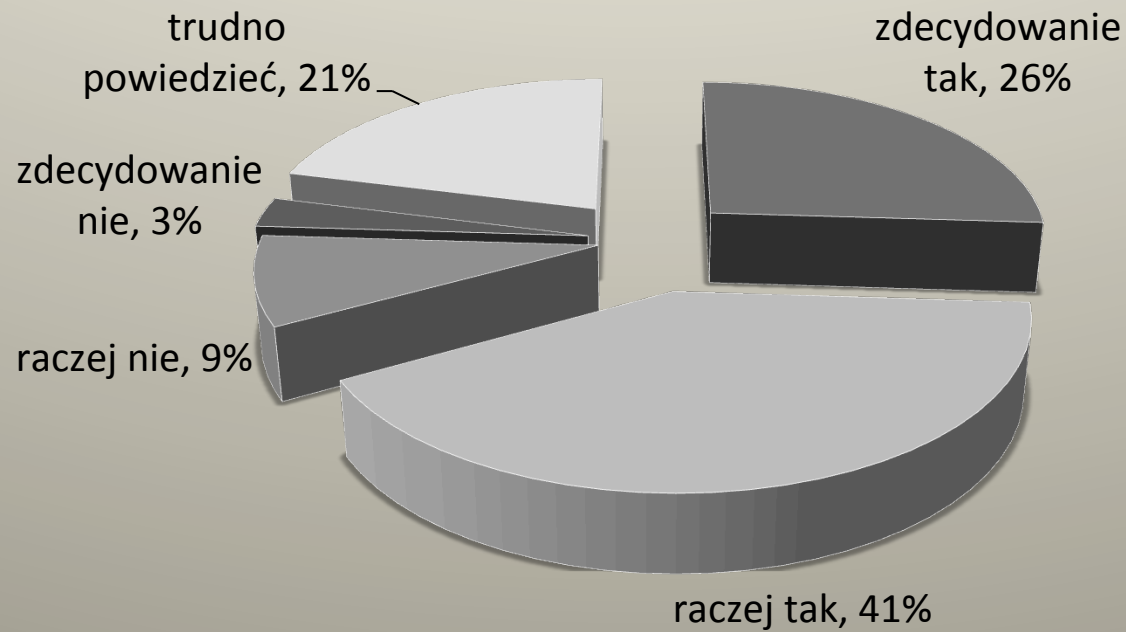


INSTYTUT  
SOCJOLOGII



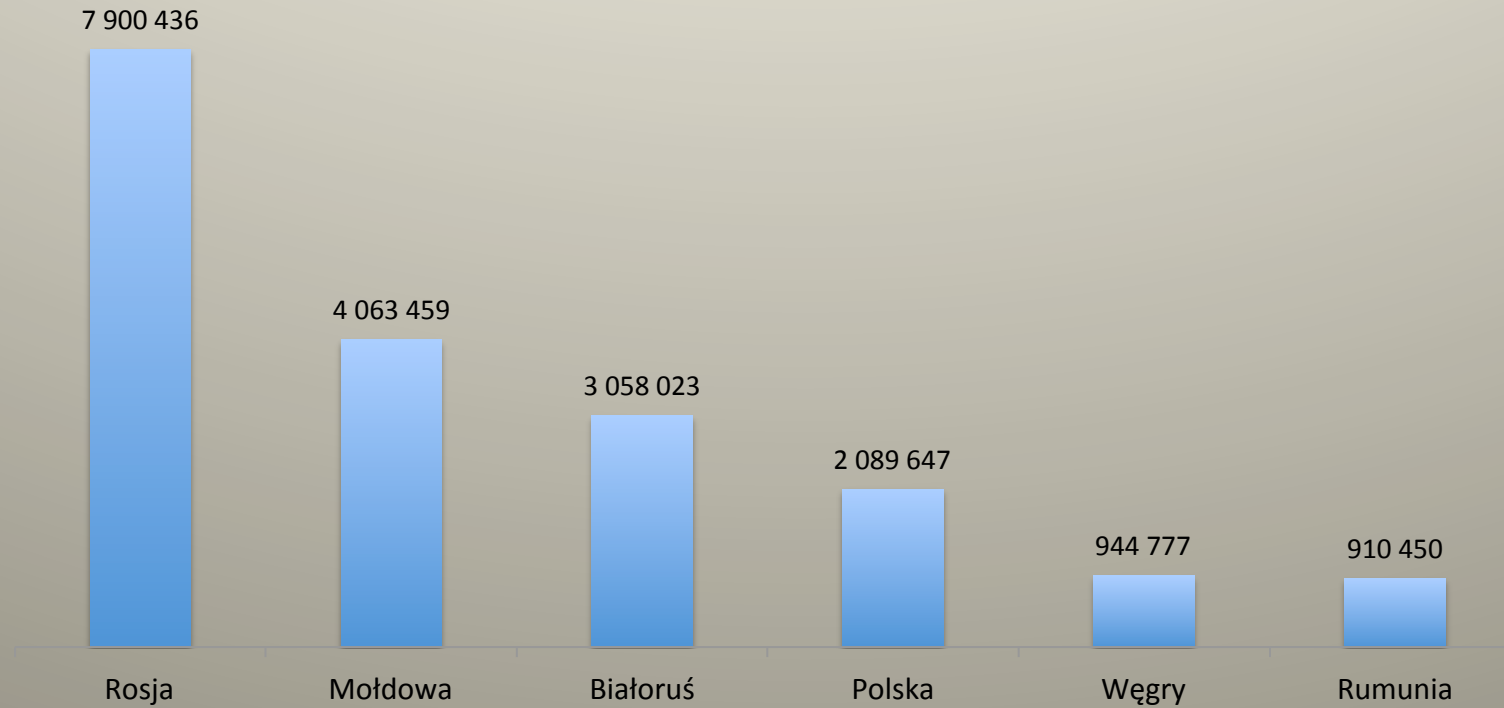
Dane: CBOS 1997-2007

# Poparcie dla Ukrainy w NATO



# Kontakty Polaków z Ukraińcami

W 2010 roku Ukrainę odwiedziło nieco ponad 21 mln cudzoziemców. Polacy należeli do stosunkowo częstych gości Ukrainy.



Dane: [www.ukrstat.gov.pl](http://www.ukrstat.gov.pl)

# Podsumowanie



- Społeczny wizerunek Ukrainy w Polsce kształtował się pod wpływem historii. Nowe elementy tego wizerunku powstawały dzięki kontaktom o dość specyficznym charakterze – handel bazarowy, legalna i nielegalna praca itp.
- Znaczący wpływ na zmianę wizerunku Ukrainy i Ukraińców miała pomarańczowa rewolucja. Była ona też początkiem większego zainteresowania Polaków sprawami Ukrainy.
- Dziś zdaniem większości Polaków w interesie Polski leży „przyciąganie” Ukrainy do Europy.

# DZIĘKUJĘ!

Joanna Konieczna-Sałamatin  
Joanna.Konieczna@is.uw.edu.pl



INSTYTUT  
SOCJOLOGII